

[Per Federspiel.]

parlament har med hensyn til kontrol af budgettet endda på et begrænset område, men det er dog et skridt i den rigtige retning. Vanskelighederne ligger naturligvis deri, at de ministre, som skulle kontrolleres, er ansvarlige over for deres eget lands parlament og ikke over for en international forsamling.

Der ligger en lang og besværlig udvikling forude, før en egentlig demokratisk kontrol vil kunne tilvejebringes. Derfor tror jeg, det er lykkeligt, at udviklingen har antaget den pragmatiske karakter, at man efterhånden søger frem til de samarbejdsformer, der egner sig bedst til formålet, og jeg er ikke i tvivl om, at efterhånden som De europæiske Fællesskaber udvides, vil disse samarbejdsformer ganske langsomt ændre karakter efter de erfaringer, man gør, når forskellige politiske traditioner bringes ind i drøftelserne, ikke mindst når det britiske parlaments langvarige traditioner får lejlighed til at virke inden for Fællesskaberne.

Men det, vi må gøre os klart, er, at dansk udenrigspolitik i dag er en del af europæisk udenrigspolitik. Der tales — også udenrigsministeren nævner det som et fjernt mål — om den dag, da Europa taler med én stemme. Jeg vil i og for sig håbe, at den dag ligger meget fjernt, for der er ikke noget så trist som det unisone, men jeg vil håbe, at den danske stemme vil kunne gøre sig gældende i det europæiske kor, og at dette kor vil blive harmonisk, men sammensat af så mange forskellige stemmer og karakterer af stemmer som muligt. Der er en dyb forskel mellem Amerikas Forenede Stater og de forenede europæiske stater, som vi stiler imod. Amerika består af indvandrere, der kun har ét samlingspunkt, nemlig dette at blive amerikanere. I Europa har vi et utal af nationaliteter, sprog, traditioner og kulturer, som meget nødig skulle gå tabt, og jeg takker udenrigsministeren for hans bemærkning om, at det netop er de enkelte landes identitet, der må bevares i helheden. Det er min opfattelse, at Europas styrke netop ligger i denne forskelligartethed, denne mulighed for at arbejde en række forskellige synspunkter, kulturer og traditioner sammen.

Men det gør på den anden side, at hvis denne styrkelse af Europa skal kunne nås, må der vises et gensidigt hensyn ikke i den

retning, at vi taler med én stemme, men at vi søger at samordne de europæiske landes politik. Hvis vi ikke gør det, er hele den europæiske politik, som der er bred enighed om her i tinget, uden fornuftig mening.

Jeg nævner dette, fordi der i visse kredse her i landet har været en vis tilbøjelighed til at mene, at Danmark ene af alle verdens nationer er kaldet til at spille en særlig rolle som den retfærdige og ulastelige revser og ufejlbarlige vejleder i mellemfolkelige forhold, navnlig forhold, der ligger så fjernt som muligt fra landets grænser. Jeg skal ikke bestride, at der kan ligge en vis idealisme bag denne indstilling; men i de mere end 25 år, jeg på den ene eller den anden måde har beskæftiget mig med dansk udenrigspolitik og med internationale forhold i almindelighed, har det aldrig været mig muligt at finde nogen bekræftelse på, at andre havde en tilsvarende opfattelse af Danmarks særlige mission i verden.

Jeg minder om dette, fordi der i den danske udenrigspolitiske debat meget ofte lægges en aldeles overvejende vægt på forhold, som ligger meget fjernt fra de umiddelbare danske interesser. Jeg tror, det vil være rigtigt at komme mere ned på jorden og følge den linje, udenrigsministeren har lagt, i første række at beskæftige sig med den europæiske udvikling og de muligheder, vi har for at gøre os gældende som europæisk nation.

I de bemærkninger, udenrigsministeren gjorde om sikkerhedspolitikken, var han også inde på situationen i Det mellemste Østen. Det er rigtigt, at dette spørgsmål er af meget afgørende betydning for Europas sikkerhed. Det involverer hele Øst-Vestkonflikten og har derved virkninger på den afspænding, som må være et primært mål for den europæiske politik.

Jeg er mere tilbøjelig til at dele hr. Per Hækkerups bedømmelse af udviklingen i denne afspændingspolitik end udenrigsministerens måske noget lysere optimisme. Jeg er tilbøjelig til at mene, at der er sket et tilbageslag, også af de grunde, som hr. Per Hækkerup nævnte: udsigten til den kommende kommunistiske kongres i Moskva og antagelig også den indre udvikling inden for Sovjetunionen og inden for Østlandene.

Dette må ikke forhindre, at vi fra de vesteuropæiske landes side — og her må Danmark tage sin del af bestræbelserne —